

Ποιοτική Ανάλυση Δεδομένων

Ανάλυση περιεχομένου

Τεχνική διερεύνησης του περιεχομένου της επικοινωνίας.

Αρχικός στόχος: **αποκρυπτογράφηση μηνυμάτων** που εμπεριέχονταν σε κείμενα διαφόρων μορφών, με έμφαση στο στοιχείο της προπαγάνδας (π.χ., κείμενα πολιτικού και στρατιωτικού περιεχομένου κατά τη διάρκεια των δύο Παγκοσμίων Πολέμων).

Τι είναι;

- Με αφετηρία ένα συγκεκριμένο θεωρητικό πλαίσιο και σαφείς διατυπωμένους στόχους, τεχνικές και πρότυπα ανάλυσης, είχε ως βασικά της χαρακτηριστικά την αντικειμενικότητα, τη συστηματικότητα και την ποσοτική περιγραφή του έκδηλου περιεχομένου της επικοινωνίας.

Ζητούμενο: μετρήσιμα δεδομένα που μπορούν να συνοψισθούν και εν τέλει να συγκριθούν μεταξύ τους προκειμένου να εξαχθούν γενικεύσιμα συμπεράσματα.

Τί είναι;

Δεν μελετά μόνον τη συχνότητα εμφάνισης ενός χαρακτηριστικού αλλά επιπλέον, εστιάζει στο **άδηλο περιεχόμενο** του υπό έρευνα υλικού, με τη θέση ότι ακόμη και οι **αποσιωπήσεις** ενός κειμένου μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας.

Έτσι, μελετάται όχι μόνον το **δηλούμενο περιεχόμενο** του υλικού που μελετάται αλλά και το **άδηλο**, κάτι που βοηθά στην **ανάδειξη του προσανατολισμού** του υπό έρευνα περιεχομένου και οδηγεί στη διατύπωση αξιοποιήσιμων προτάσεων σχετικά με αυτό.

Τί είναι;

Συστηματική τεχνική ‘συμπίεσης- μετατροπής’ / φιλτραρίσματος πληροφοριών του πλήθους των λέξεων ενός κειμένου σε λιγότερες κατηγορίες περιεχομένου, οι οποίες βασίζονται σε συγκεκριμένους κανόνες κωδικοποίησης, επιτρέποντας στους ερευνητές να μελετήσουν μεγάλους όγκους δεδομένων μέσω μιας συστηματικής μεθοδολογίας.

Πορεία ανάπτυξης

Καθορισμός του υπό έρευνα υλικού

Ανάλυση των συνθηκών κάτω από τις οποίες διαμορφώθηκε το υλικό

Παραδείγματα: Ανάλυση Περιεχομένου σχολικών εγχειριδίων

Ανάλυση σε σχέση με:

- Την **περιρρέουσα κοινωνική ατμόσφαιρα** (κυρίαρχη ιδεολογία, οικονομία, πολιτική, ιστορία, πολιτισμός κλπ.)
- Τον **πομπό** των μηνυμάτων (συναισθηματικό υπόβαθρο, γνωστικό υπόβαθρο κλπ.)
- Τον **ερευνητή** (προκατανόηση του θέματος, γνωστικό υπόβαθρο, τις υποθέσεις του κλπ.)

Παραδείγματα: Ανάλυση Περιεχομένου σχολικών εγχειριδίων

Πορεία ανάλυσης

- I. Διατύπωση ερωτημάτων βάσει ενός θεωρητικού πλαισίου*
- II. Καθορισμός των τεχνικών ανάλυσης και επιλογή της μονάδας ανάλυσης (λέξη, πρόταση, απόσπασμα/ παράγραφος, σύνολο του κειμένου)*
- III. Συγκρότηση συστήματος κατηγοριών / αποδελτίωση*

Παραδείγματα: Ανάλυση Περιεχομένου σχολικών εγχειριδίων

Επανεπιλημμένη ανάγνωση και αποδελτίωση του υπό έρευνα υλικού.

Κατηγοριοποίηση των σχετικών με την έρευνα χωρίων.

Υποδιαίρεση σε υποκατηγορίες, προκειμένου οι αναφορές που εντάσσονται στις υποκατηγορίες να βοηθούν στην αποσαφήνιση και συγκεκριμενοποίηση της γενικής κατηγορίας, ώστε αυτή να είναι πλέον σαφής και πλήρης.

Παραδείγματα: Ανάλυση Περιεχομένου σχολικών εγχειριδίων

Από αυτό το υλικό συγκροτείται το **επαγωγικό σύστημα κατηγοριών**, το οποίο επιδιώκει να καλύψει τους σκοπούς της έρευνας και τα ερευνητικά ερωτήματα, που τέθηκαν νωρίτερα.

Επίσης, προσπαθεί να καλύψει όλες τις αναφορές του κειμένου και του περικειμένου των σχολικών εγχειριδίων με κάθε αναφορά να εντάσσεται σε μία κατηγορία ή υποκατηγορία.

Το σύστημα κατηγοριών προσπαθεί να αποτελέσει έναυσμα για τη διατύπωση περαιτέρω υποθέσεων και ερωτημάτων, προκειμένου να ερευνηθεί το υλικό με τέτοιο τρόπο, ώστε να προκύψουν νέα θέματα για συζήτηση.

Ποιοτική Ανάλυση Δεδομένων

Θεματική Ανάλυση

Ανάλυση περιεχομένου vs Θεματική Ανάλυση

Ανάλυση Περιεχομένου	Θεματική Ανάλυση
Περισσότερο προκαθορισμένα θέματα / άξονες	Τα θέματα αναδύονται συνήθως κατά την ανάλυση
Εστίαση σε λέξεις/φράσεις ως ένδειξη του νοήματος	Εστίαση στο νόημα (που μεταφέρεται και από τις λέξεις/φράσεις)
Προκαθορισμένοι κώδικες ανάλυσης	Οι κωδικοί προκύπτουν κατά την ανάλυση
Δυνατή η ποσοτικοποίηση των ευρημάτων	Σπάνια επιδιώκεται